

SPOMEN POKOJNIH U EUHARISTIJSKIM MOLITVAMA

Jedan od čitalaca SB postavio nam je slijedeća pitanja:

»Poznato mi je da se kod četvrte euharistijske molitve poimenice ne spominju preminuli. U drugoj i trećoj je prema predlogi službenog izdanja Reda mise predviđen spomen samo jednog mrtvog. Da li se smije u navedenim euharistijskim molitvama spomenuti i više preminulih?»

Da li se u prvoj euharistijskoj molitvi (Rimskom kanonu), gdje se prema tekstu spominju 'sluge i službenice', smiju njihova imena **glasno** izgovarati?»

— Koristimo priliku da, uz postavljena pitanja, kažemo nešto više o spomenu pokojnih u euharistijskim molitvama.

U četiri euharistijske molitve, koje nam donosi Rimski misal Pavla VI., tri su različita stava prema spomenu pokojnih.

1. Spomen pokojnih u **prvoj** euharistijskoj molitvi (Rimski kanon) ima izričiti pečat starine: tu se spominjemo samo onih koji su »pred nama otišli **obilježeni znakom vjere**«.

Rimski kanon je ušao u liturgijsku praksu baš u onom razdoblju kada je izgovaranje imena pokojnih poprimilo veliko značenje (konac 3. i 4. st.). Ime se kod mise izgovaralo samo uz uvjet ako je preminuli umro u zajedništvu s Crkvom. Odatle i nazivi za pokojne: »famulus«, »fidelis«, »frater« (usp. R. Falsini, *Le messe in »memoria« dei defunti*, u Rivista di pastorale liturgica, 4 (1975) 24).

Ta stroga isključivost Rimskog kanona razumljiva je samo s povijesnog stajališta (razdoblje dugih i mučnih rasprava između predstavnika Crkve i heretika). Nove euharistijske molitve su s pravom u tome otvorenije.

Prema čitavoj orijentaciji misala Pavla VI., opravdano je u euharistijskoj molitvi **glasno** izgovarati imena pokojnika, makar se to izričito nigdje ne kaže. Na to upućuje — barem indirektno — i sama struktura spomena pokojnih u toj euharistijskoj molitvi. Osim toga, na tom se mjestu u starini — kako smo gore spomenuli — sasvim sigurno spominjala imena pokojnih (usp. Falsini, nav. mj.).

2. **Druga i treća** euharistijska molitva drukčije se postavlja u »Spomenu za pokojne«.

Crkva se u ovim euharistijskim molitvama moli za braću »qui in spe resurrectionis dormierunt« (druga euh. molitva), ali se sjeća »i svih koji preminuše u tvom smilovanju« (isto mj.), odnosno »svih koji u tvojoj ljubavi prijeđoše s ovoga svijeta« (treća euh. molitva).

Sasvim je očito da se imena pokojnih u ovim euharistijskim molitvama mogu **glasno** reći pred okupljenom zajednicom vjernika. Smatramo da se to može učiniti **za više** pokojnika, jer je u duhu zakona novog Rimskog misala.

3. **Četvrta** euharistijska molitva ne daje posebnog prostora za spominjanje imena pokojnika. Treba ipak reći da je, uz taj nerazumljivi propust (Falsini, nav. mj.), formula spomena četvrte euh. molitve ekleziološki najljepše izražena: »Spomeni se i svih onih koji preminuše u miru Krista tvoga i svih pokojnika **kojih je vjera samo tebi znana**«.

Po slovu zakona se, dakle, u toj euh. molitvi ne bi smjelo navoditi imena pokojnih. Ipak smatramo da se ne bismo udaljili od nakane zakonodavca ako bismo i na tom mjestu spomenuli njihova imena. Kod svih novih euharistijskih molitava, kao i u čitavom obnovljenom Redu mise, osjeća se više prisutnost duha nego slova zakona, jer »slovo ubija, a Duh oživljuje« (2 Kor 3, 6). Iz toga se, međutim, ne smije zaključiti više nego li treba zaključiti!

S pastoralno-liturgijskog stajališta spominjanje imena pokojnih vrlo je razumljivo i preporučljivo. Euharistijsko bogoslužje ne smije otići u anonimnost. Crkva se moli za određene nakane i za određene ljude, a stvari i ljudi imaju svoja imena.

Spominjanje imena pokojnih u euharistijskim molitvama spada na svećenika, a ne na niže službenike. Euharistijska je molitva naime molitva svećenika. Niži službenici i puk u njoj sudjeluju samo aklamacijom nakon posvećenja.